

לשון הופר



גליון מס' 26 – ספטמבר 2006

שלום רב,

משתתפים בצערם הכבד של משפחת צור מברך טוביה
בנפול איתמר, ומשפחת זרחי ממושב נהלל בנפול צור.

עובדי שיאון מאחלים לכל הרפתנים ובני משפחותיהם,
שנה טובה
ובתקווה לימים שקטים.

בברכה
שאול רשף

שיאון



חברה ישראלית
להזרעה מלאכותית
מ"וטיפוח בע"

המערכת:
אתר צפון

דואר שריד 30099
טל': 6540142-04
פקס: 6545486-04

E-MAIL:
north@sion-israel.com



דרום אתר

נשקמים 79800 ד'
טל': 8592812/3-08
פקס: 8593381-08

E-MAIL:
south@sion-israel.com

איחוד הפריות

שיאון השלימה את מעבר הפרים בין הצפון לדרום וכיום עומדת הפרייה מלאה ב-178 פרים המחולקים ל-168 תאים נפרדים. ב-10 תאים שוכנים 2 פרים בתא. הפרים מחולקים כך ששתי הפריות הצפוניות, פרייה א' ו-ב', מאכלסות את הפרים הקופצים (נבחנים), צעירים ופרים שזרמתם מיועדת לבנקים) ואילו הפריות הדרומיות, פרייה ג' ו-ד', מאכלסות את כל הפרים בהמתנה. מעבר הפרים התבצע במשך שבוע ימים, בין התאריכים 24.7.06 ל-28.7.06 כאשר מידי יום ביומו הגיעו שתי הובלות שבכל אחת מהן כ-10-8 פרים. הפרים התרגלו במהירות לתאים ולשכנים החדשים. כל תא ותא של פר הינו 18 מ"ר שמכיל למעשה 2 אזורים: מחצית מהתא הינו מרבץ מרופד ומחצית שנייה הינו משטח בטון הנגרף בגורף אוטומטי לאיסוף הזבל אחת למספר שעות. כמוכן, כל תא מכיל שוקת וסוגר פרטני וכן מעבר ביטחון לעובדים. התאים הינם מודולרים כך שאפשר לסגור את הפרים בכל אזור ואזור ולפתוח את הפרייה לניקויי הכולל את כל התאים יחדיו. מנות המזון מחולקות לפי מנת משקל מדודה ובכך ניחן ההבדל הגדול בין הרפת – מנה קבוצתית, לפרייה – מנה פרטנית. הפריות המאכלסות את הפרים הקופצים נמצאות בקרבה הדוקה יותר לעמדת ההקפצה, כך שלעובדים קל יותר לשנע את הפרים מתאם לעמדת ההקפצה. אזור ההקפצה עבר אף הוא שינויי והוא כולל היום שתי עמדות להקפצה רגילות הקשורות לארבעה תאים של פרים המחכים לתורם לקפוץ, אזור לפרים בעייתיים בלקיחת הזרמה, מטלפת, ובעתיד משקל הליכה – כל זאת בצורה בטוחה לפרים ולעובדים. המערכת שעברה זעזועים לא קטנים בשנה האחרונה בשל כל אילוצי הבניה, עוברת לשיגרת עבודה החשובה כל כך לפרים ולעובדים. כל הפריה סגורה בגדר הקפית ועומדת בתקנים הווטרינריים החמורים ביותר של ארגון ה-OIE.

סיפור חיים של שלושה פרים:

סופון – 3811; זנזן – 3822; גלס – 3908

איחוד הפריות התבצע במקביל למבחן הפרים של קיץ 2006 ובכך איפשר לנו לשחוט מספר פרים אשר מבחנם היה נמוך או פרים שמצאי הבנקים שלהם מספיק להזרעת הפרות. מבין כל הפרים שנשחטו הינה תיאור של שלושה פרים אשר הטביעו את חותמם בעדר הישראלי וליוו אותנו מספר לוחות פרים – סופון, גלס, זנזן. אלו שלושה פרים האחרונים משנתונים 1997 ו-1998. כפי שנאמר, *דור הולך ואזכר כא.....*

סופון-3811: נולד בקיבוץ יזרעאל ב – 29.10.1997 לאב סקורר ולאם חזי – 4679 בת פצפון. האמא הייתה עתודה ונחלבה 5 תחלובות. בתחלובה השלישית, אור ליום 12.1.1997 הזריע אותה שושני בן ציון עם סקורר (הזרעה רביעית בתחלובה). סופון גדל והחל להזריע בגיל 20 חודשים, במרחב הדרומי בקיץ 1999, למבחן 698 הזרעות במשך כחודשיים. למבחן הגיעו רק 48 בנות כאשר הלוח הראשון בו הוא הופיע היה קיץ 2002. כבר מהלוח הראשון הוא היה בראש הרשימה ובמשך 8 לוחות – ארבע שנים – הוא הופיע בצורה סדירה בכל הלוחות. הלוח הנוכחי (הלוח התשיעי) הינו הלוח הראשון שבו הוא מופיע, לאחר שחיטתו ביום 1.8.06. בעת האחרונה דובר רבות על סופון ומידת תרומתו לעדר הישראלי. סופון ידוע בתכונות משנה גבוהות מאוד ובעיקר פוריות בנותיו, תאים סומתים נמוכים, התמדה טובה, אופן המלטה ממוצע והישרדות בנות גבוהה. בנותיו נמוכות וקטנות ממוצע העדר ותכונות הייצור שלהן היו תמיד מאוזנות. בלוח האחרון, כאשר "הגל השני" של בנותיו הגיע הוא ירד בצורה ניכרת בתכונות הייצור – דומה מאוד לתחילת הופעת "הגל השני" של אביו, סקורר. קוו הדם של סופון הוא שילוב של שני בתי אב דומיננטים בעדר: סקורר אפצפון. מסתבר שסופון רכש יותר את תכונות המשנה מסקורר ופחות את תכונות הייצור מפצפון (בנו של גיוס). בסיכום התחלובות הראשונות בלבד והמתקנות ל-305 יום

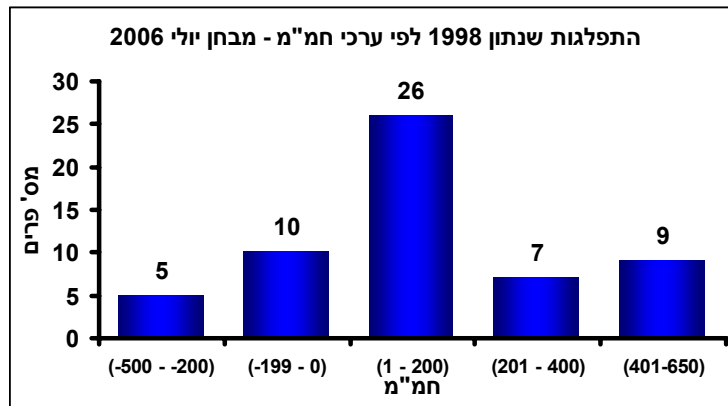
בצעדים מדודים, ובעזרת תמיכות ודחיפות קלות של הפריינים, אור ליום ה- 1.8.06 עלה דנדן על המשאית. לפר יש עוד 29,000 מנות זרמה בבנק. סיכום התחלובות הראשונות בלבד של בנותיו והמתוקנות ל-305 יום הוא: 11,067 ק"ג חלב, 3.57 אחוז שומן ו- 3.19 אחוז חלבון. בתכונות המשנה הוא בולט בעיקר ב- סת"ס, המלטת בנות הפר ובשיפוט גופני מעולה.

גלס - 3908: נולד ב - 20.9.1998 במשק מדר יצחק הנמצא במושב עמקא. גלס נמנה על קבוצת הפרים הגדולה אשר נכנסה ללוחות הפרים משנתון של 1998. בשנתון זה נבחנו 57 פרים אשר ל-20 מהם היה מבחן מספיק טוב כדי להיות בלוח הפרים (טבלאות 1 ו-2). שניים מהם עדיין חיים בפרייה - מרסיה וטורפדו. מכלל 20 הפרים, גלס נכח ב- 7 לוחות והזריע כ- 71,000 הזרעות. רמי רונן הזריע את הפרה פם - 2044 (בת צלסיוס) עם הפר גופי בהזרעה 1 ולאחר 276 ימים נולד גלס. הוא התחיל להזריע לאחר 14 חודשים ומתוך 1,335 הזרעות המבחן שלו במרחב הצפוני הגיעו 167 בנות למבחן. כיום חיות בעדר הישראלי, 5,694 עגלות, 830 מבכירות ו-72 בוגרות - בנות גלס. גלס הינו ממשיכו העיקרי של אביו - גופי. לגופי היו מספר בנים אשר בניהם, גוקאי - 3,849, היה טוב יותר מגלס בתכונות הייצור והחמ"מ אולם תכונות הגוף שלו היו נמוכות מאוד. גלס, לעומתו, ניכן בתכונות שיפוט גופני ממוצעות ותכונות ייצור ומשנה טובות אשר הביאו אותו לפר שמשקלו בלוחות הפרים היה גבוה. למרות מבחן אחד שהצביע על תכונות המלטה סבירות, הפר לא היה מומלץ במרבית הלוחות להזרעת עגלות. בסיכום תחלובות ראשונות ל- 305 יום עומדות בנותיו עם 11,249 ק"ג חלב, 3.59 אחוז שומן ו- 3.08 אחוז חלבון. לגלס יש גם המשך בטיפוח הישראלי כאשר 4 בניו סיימו את מכסת הזרעותיהם כפרים צעירים למבחן.

נמצאות בנותיו עם: 11,125 ק"ג חלב, 3.44% שומן ו-3.12% חלבון. להלן עוד מספר נתונים שכדי לזכור: סופן הזריע עד כה כ - 112,000 הזרעות כאשר היום חיות בעדר הישראלי 7,767 עגלות, 2,030 מבכירות ו- 35 בוגרות (נשארו מה-48 פרות במבחן הראשון). לפר יש גם 12 בנים חיים שעשרה מהם כבר הזריעו כפרים צעירים. בבנקים של שיאון יש עדיין 18,000 מנות זרע.

דנדן - 3822: נולד במשק מלצר יהושע הנמצא במושב כפר ידידיה. הוא נולד חודש לאחר סופן בתאריך 19.11.1997 לאב ההולנדי, דאמסל ולאם הופעה-827 בת סנפיר. האמא הייתה עתודה ידועה אשר נשארה במשק במשך חמש תחלובות. בתחלובה הרביעית, הזריע אותה דני רון הזרעה ראשונה - 14.2.1997 עם דאמסל ולאחר 278 ימי הריון נולד דנדן. התחלת הפעלתו של דנדן כפר צעיר הייתה בחורף 1999 בגיל 16 חודש. הוא הזריע 1,049 הזרעות במרחב הצפוני במשך כחודשיים. פרי ההזרעות הללו הייתה הופעתו הראשונה בלוח קייץ, 2002 עם 118 בנות. לימים, כיוון שהוא היה אחד הראשונים שהופעל כפר צעיר מבטיח, התווספו לו בנות והמבחנים שלו נעו בין 260 ל-550 בנות בתחלובה ראשונה. בנותיו היפות היו שם דבר בביקוש הגובר להזרעותיו. תכונות הייצור הבולטות שלו היו בעיקר ריכוזיות בחלב והשילוב שלו עם קו הדם של גיוס - גופי. הוא הזריע כ- 82,000 הזרעות כאשר כיום חיות בעדר הישראלי 3,228 עגלות, 2,291 מבכירות ו-327 פרות בתחלובות 2-5. לדנדן יש חמישה פרים צעירים שסיימו את הזרעות המבחן שלהם - שניים מהם היו צעירים מבטיחים. מצבו הגופני של דנדן הידרדר מאוד בשנה האחרונה לחייו, והפריינים שטיפלו בו במסירות לב הציעו לנו מספר פעמים להוציאו לפני שהוא לא יוכל לצאת מתאו בכוחותיו הוא. ואכן, למרות בנותיו היפות, הוא עצמו תמיד הופיע כפר לא יפה בפרייה.

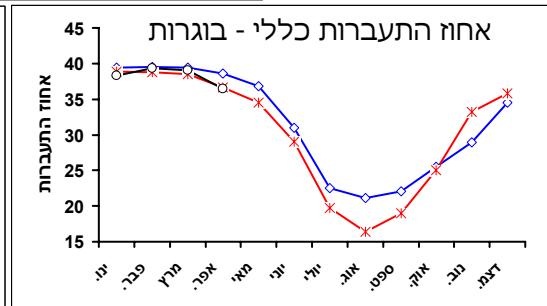
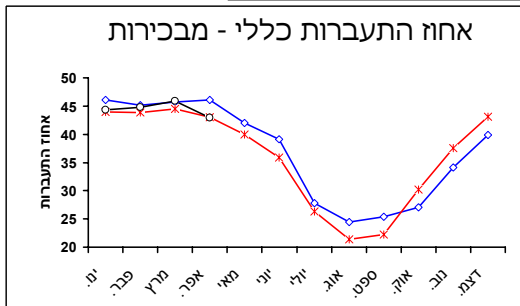
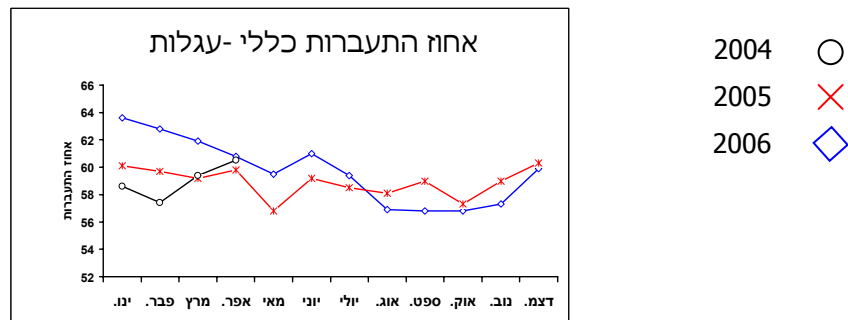
איור 1: 57 פרים של שנתון 1998 - במבחן יולי 2006



טבלה 1: שנתון 1998 - פילוח לפי אבות הפרים

אבות הפרים								מס' פרים
השאר	גופי	לוק	קאש	דאמסל	טורנדו	לילי	רויאל	12
16	5	4	4	2	7	7	7	7
סרגל, מרסיה, מסבו, מוח	גלס		קושתא	דליה, דרדר	טורפץ, טורפדו	לידר, ליידי, רוס, לין	רומי, רוגי, רוליז, רצוף	הבולטים בין הבנים

איור 2: אחוזי התעברות כלליים - עגלות, מבכירות, פרות



דר' יואל זרון